

העלון יוצא לעילוי נשמת מדיאנה נג'מה בת חנינה לבית וזמן ע"ה, ובעלה מיקיץ כצאני בר חל ע"ה

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה רבנו מאיר מאזוז שליט"א

בית נאמן

מוצ"ש פרשת ויחי, ט"ו טבת תש"ף

ניתן לשימוע בשידור ישיר את שיעורו של מרן שליט"א בערוץ קול ברמה. או ב'קול גאון': 079-9-367-367 אב"ק בית נאמן: 079-9270505

בבית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח" רחוב הרב עוזיאל ב"ב 43

בשעה 20:00

נושאי השיעור:

- א. "ושמרו בני ישראל את השבת" ב. להנצל מעין הרע. ג. ספרי הרמב"ם ע"ה. ד. מוסרי הרמב"ם ומידותיו הטובות. ה. ספר "מורה נבוכים" ואמונת ה'. ו. קבלת הוראות מרן.

אנחנו יהודים שומרי שבת

תפוח אדמה לא מבושל לארבע חתיכות, ולהניח על הראש אחד ליד השני במקום

שכואב, ויירגע מזה. הוא עשה ככה ונרגע מהכאב. (כל מי שסובל מ"מיגרנה" יכול לנסות, אולי זה יעזור לו). אבל הוא פחד מעין רעה, אז הניח את ידו על הארון שבבית ואמר מלה באנגלית, לא הבנתי מה הוא רוצה. **עד ששמעתי שיש היום שגעון שנקרא "גע בעץ", שאדם נוגע בעץ ונמלט מעין רעה. מאיפה בא הדבר הזה? מהנצרות.** הם נוגעים בעץ וכביכול מכוונים על העץ שנתלה בו אותו האיש. זה שטויות והבלים. **מי שרוצה להימלט מעין רעה, יש הרבה דרכים לזה. קודם כל, לא לספר הרבה ממה שאתה יודע אלא קצת. רבי שמואל הנגיד באחד משייריו (בשיר "נשמה מאשר תתאו גדועה") אומר: "ועד יפעל ויישמעו פעליו, ויוסיף עוד כים על השמועה". מה הפירוש? אדם צריך ללמוד הרבה עד שיישמעו פעליו בעולם, ויוסיף עוד על השמועה ששמעו עליו כמו ים. והכוונה שיאמר קצת ממה שידוע, ולא צריך לעשות פרסומת שהוא יודע הכל, ופתאום עין רעה תפיל אותו רח"ל. לכן צריך לברוח מזה, ולא לפרסם את עצמו הרבה. אדם צריך תמיד להקטין את עצמו. אם תקטין את עצמך תעלה, ואם תגביה את עצמך תפול".** דבר שני, **הרב עובדיה ע"ה** בילדותו כבן שבע עשרה-שמונה עשרה, היה בעל זכרון אדיר ומיוחד במינו. קרא לו רבו **רבי עזרא עטייה ע"ה** ואמר לו: אני מפחד עליך מעין רעה, אתה משגע את כולם, ויורד על האשכנזים והספרדים והתימנים איך הם לא זוכרים את הסוגיא הזאת וכדו'. מספיק שתאמר להם שיש סוגיא כזאת, ולא צריך לעשות רעש מזה. אמר לו הרב: **"אנא מזרעא דיוסף קא אתינא, דלא שלטא ביה עינא בישא"**. בגלל שקוראים לו "יוסף" (ואפילו הכי אחרי כמה שנים שכאבו לו העינים, הרב אמר: הטילו בי עין רעה).

זו סגולה פשוטה שכתובה בגמרא (ברכות כ' ע"א). ומה יכול להיות אם אדם יאמר את זה? **לכן אם משגעים אותך תאמר את זה.** דבר שלישי, מישוה בא לפני הרב כדורי ע"ה, ואמר לו: אני מרגיש עין רעה. שאל אותו: וכי אתה לא מתפלל? אמר לו: בוודאי שאני מתפלל. שאל אותו: **למה לא אמרת בבוקר את הנוסח "ותצילנו מעין הרע"?** אמר לו: אמרתי את זה. אמר לו הרב כדורי: **אל תקרא את זה כ"מצות אנשים מלומדה"** (ישעיה כ"ט י"ג), **תכוין בזה, תקרא כל מלה ומלה ותבין אותה, "מאדם רע ימצר רע וכו' מפגע רע ומעין הרע"**. דבר רביעי, **לוקחים עשב מעץ שנקרא "רודא", ובלשון המשנה הוא נקרא "פיגם"** (כלאים פ"א מ"ח). **הרב חיד"א** (ככר לאדון דרך ארץ זוטא פרק ו') כתב שזו סגולה נגד מגיפה. **ורבי חיים פלאגי** (רפואה וחיים פרק י"ב אות

א. שבוע טוב ומבורך. יש כאן פלקט [מדבקת רכב] על השבת, שכתוב בו: **"ושמרו בני ישראל את השבת - היא הלב של העם היהודי"**. תלמיד חכם אחד בשם **רבי אורי מנשה** עשה את זה? היום אנשים בעוונות הרבים הולכים ומתדרדרים בשמירת השבת, וכל אחד לומד מחבירו. הנה עיר "הוד", וכי אלה יהודים?! נחליף את זה במוסלמים ונוצרים, אבל לא יהודים. עוד בשנת תשי"א פרופסור א. ע. סימון (איני יודע מה השם שלו) כתב מאמר "האם עוד יהודים אנחנו?", וכתב שם: לא נשאר לנו מהיהדות מאומה, אולי יום כיפור בלבד. (ראיתי בספר שמצטט אותו). ומי יודע אם גם על זה לא יעלה הכורת, "גם עלייך תעבור כוס" (איכה ד' כ"א). אבל אנחנו רואים עונשים שלא היו אף פעם, ותמיד בשנה ברוכה בגשמים לא היו הדברים שקרו השנה הזאת. בשנת תשנ"א עד עשרה בשבט לא ירד גשם³, ואחרי זה נעשה נס במלחמת המפרץ, וירד גשם בשפע שאי אפשר לתאר⁴. אבל לא קרה שאנשים נלכדו במעלית ומתו שם, ועוד סיפורים אחרים שקרו השנה בעוה"ל בשריפה ובמים, "מי באש ומי במים". העולם לא מבינים את זה, ואומרים: מי אמר לך? וכי אתה יודע חשבונות שמים?! אני לא יודע. אבל אולי קצת נחשוב, מה אכפת לכם להשאיר את תל אביב כמו שהייתה?! אדם פרטי אם רוצה מעלה איתו אנשים כמותו, אבל **תחבורה ציבורית אסור שתהיה בשבת**. צריך להראות שאנחנו יהודים, ולא נָתַן גנט לתורה. "אי זה ספר כריתות אמכם אשר שלחתי, או מי מנושי אשר מכרתי אתכם לו" (ישעיה נ"א).

כמה דרכים להנצל מעין הרע

ב. דיברנו על הנצרות ומנהגים משונים של אשוח וכדו' (עלון 191 אות ב). ויש מנהג שהרבה חרדים טועים בו, ואינם יודעים שמקורו מהנצרות. פעם מישוה סיפר לי שהוא היה **סובל מ"מיגרנה"**⁵, ויום אחד מישוה אמר לו עצה טובה, **לחתוך**

1. חזק וברוך (לחון ר' כפיר פרטוש ולאחרי ר' יהונתן ה"ו על השי"א אפתח פי ברוח ושיח"). עשית מנגינה יותר יפה ממה ששרים בהלולא.

2. > ואמר לי שכל מי שרוצה להזמין דבר כזה, יתקשר לפלאפון: 052-2891779 (איני יודע לעשות גימטריאות לזה...)

3. באותו זמן נשרפו אלפיים ספרים בספרייה של מושב ברכיה, שהעלו אותם מג'רבא והיו מלאים הגהות של תלמידי חכמים לפני מאה ומאתים שנה. אף אחד לא היה יודע לקרוא אותם, כי הם כתובים בכתב ספרדי. ולא שלחו מישוה ללמוד את הכתב, או להביא אחד מהישיבה שלנו שיפענח את הגהות האלה, כי לא היה אכפת להם מזה. ופתאום פרצה שריפה מקצר חשמלי, ונשרף הכל. אחרי זה באו לשם, והתחילו לומר קינות על זה, ואמרו שמשדד הדתות יסדר את זה (ומסתמא סידרו שם). אבל היה החרבן הזה, והכתבים האלה הלכו לאיבוד. בזמן שדיברו על משדד הדתות וכו', נזכרתי בגמרא (ראש השנה כ"ג ע"א): "תחת הנהושת אביא זהב, ותחת הברזל אביא כסף, ותחת העצים נחושת, ותחת האבנים ברזל" (ישעיה ס"ז), "תחת רבי עקיבא וחבריו מה מביאים"? תחת תלמידי חכמים במשך מאות שנים שהשקיעו זמנם לכתוב הגהות שם, והלכו לאיבוד. מה יביאו! וכל הכסף שיביאו לא יעזור להם.

4. באותה השנה בשבת פרשת בשלח הייתי בבאר שבע, והעלו אותי שם להפטרה, וקראתי "ה' בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום, ארץ רעשה גם שמים נטפו" (שופטים ה' ד'). קיבלתי השראה, ומצאתי: המלה **רעשה** בגימטריא **באר שבע**, כי היא רעשה מהטילים. **גם שמים נטפו**, שהיו גשמים **בשפע**. באותו לילה היה טיל אחד שנפל ברמת גן והרס אלפי בתים, והיהודי היחיד שנהרג מזה שמו: איתן אנגלנדר. ואומרים עליו משהו סיבה לזה (עייני בספר קובץ מאמרים עמ' קמ"ב).

5. זה כארבע כאלו הראש נחלק לנשים. חיפשו לזה שם בעברית ומצאו "צלחה", מה הפירוש? מלשון הפסוק "וצלחו הירדן" (שמואל ב', י"ט י"ח). רש"י בפסוק **"ויבקע עצי עולה"** (בראשית כ"ב ג'),

שהתרגום **וצלה**, מביא את הפסוק הזה. וא"כ "צלחה" פירושו לחלק לשתים. ויש כאלה סובלים מזה נורא ואיום.

- 6. הנה **יוסף הצדיק, שאמר לו פרעה "ואני שמעתי עליך לאמר תשמע חלום לפתור אותו"** (בראשית מ"א ט"ו), לכאורה אדרבה צריך לומר לו: כן, אני יודע לפתור חלומות. ובוזה יתן לו כבוד. אבל **ענה לו: חס וחלילה, "בלעדי, אלקים יענה את שלום פרעה"** (שם פסוק ט"ז).
- 7. יש מאמר בשם הלל הזקן: **"הגבהתי זאת השפלותי, השפלותי זו הגבהתי"** (שמות רבה פרשה מ"ה פסקא ה'). אם תשפיל את עצמך יאמרו שאתה עניו וצנוע יותר מדי, אבל אם תגביה את עצמך ותאמר "אני אני", הכל דברים בטלים ומבוטלים. כתוב בתורה "ואו עתה כי אני אני הוא" (דברים י"ב ל"ט), מי אמר את זה? הקב"ה. וכי כל אחד יכול לומר את זה?!
- 8. הרב נקרא הרב "עובדיה יוסף", אבל יוסף זה לא שם המשפחה שלו, אלא שאבא שלו נקרא יעקב עובדיה וקרא לו "עובדיה", ואם הוא יהיה "עובדיה עובדיה" זה מוזר. לכן הרב עשה "עובדיה יוסף".
- 9. פעם ראיתי בספר "נהורא השלם" כוונות פשטיות בתפלה, ועל המלים **"מאדם רע"** כתוב שיש ששה שמות לעני: מסכן, אביון, דל, מן - "מן" הוא מערקב"ן (ויקרא כ"ז ח'), רש. עני. ראשי תיבות מאדם רע. שתצילנו מעניות בכל השמות האלה.

עיצוב גרפי: חלק 050-2738858

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
י-ם:	16:24	17:39
ת"א:	16:40	17:40
חיפה:	16:28	17:38
ב"ש:	16:42	17:41

להקדשות והנצחות 052-7130-552

לעילוי נשמת
אורי בן טאוס
טאוס בת מרים
תנצב"ה.

להצלחת יום חורי,
דניאל בוכריס, יונתן
מאמ, חיבה סופר
וכדיר בוכריס וב"ב.

לרפואת
רבקה חיה
בת חנינה
אסנת

לעילוי נשמת
יוסף חי כהן
בן מטעודה
תנצב"ה.

קס"א) כתב שהמלה הפיגם בהיפוך זה אותיות "מגיפה". לכן גם זה נגד עין רעה וגם נגד מגיפה ב"מ. בערבית קוראים לו פיג'ל. התימנים קוראים לו "פיג'ן", כלומר יש בו שד (זן נה שד), ואם אדם שם אותו בכיסו הוא מוגן מעין רעה¹⁰.

הרמב"ם סידר לנו את הכל

ג. השבוע הילולא של חמשה רבנים גדולים, והראשון שבהם הרמב"ם. ויש לנו מה ללמוד ממנו הרבה. הרמב"ם הציל את התורה משמד, הציל את התורה מכליה, הציל את התורה מכפירה, הציל את התורה מדמיונות, ושיחרר אותנו מכל הדמיונות בעולם. הרמב"ם סידר לנו את הכל. קודם כל, הוא קבע י"ג עיקרים, וכתב אותם בפירוש המשנה (סנהדרין ריש פרק חלק). אתם חושבים שהוא חזר בו בחיבור? הוא לא חזר בו בכלל. והוא כתב על זה: כתבתי את הי"ג עיקרים אחרי התבוננות ועיון גדול. ואח"כ כתב לנו "ספר המצוות", וסידר שם כל תרי"ג המצוות. הוא לא היה הראשון שחיפש את תרי"ג המצוות, גם רב סעדיה גאון ובעל הלכות גדולות ובעל האזהרות חיפשו אותם. אבל הרמב"ם מצא עליהם הרבה השגות, וכתב ארבעה עשר כללים שכללים פשוטים וברורים בזה. ביום הראשון שראיתי ספר המצוות (בשנת תשכ"ה)¹¹, קראתי באותו היום הכל. והעיקר זה השרשים שם, שכל שרש מיוסד בשכל ביושר ובטעם, ותענוג לקרוא את זה. ההתם סופר (במכתב שהדפיסו שם) כתב: "וטעמו כצפחית בדבש". במהדורא הזאת אפשר לקרוא מה שכתב הרמב"ם, מה ששיג עליו הרמב"ן, ומה שעונה עליו מגילת אסתר¹², ואח"כ מה שכתבו לב שמח ומרגינתא טבא. ומי יכול לקרוא את כל זה?! אני קראתי את הרמב"ם בלבד. אמנם הרמב"ן הקשה על זה, וגם הרשב"ץ (בספרו זוהר הרקיע) הקשה בכמה מקומות. אבל הרב שני לוחות הברית (תורה שבכתב אות ב') כותב: אני סומך רק על הרמב"ם שכתב הכל בטוב טעם, ואני לא צריך להתווכח איתו. והוא העתיק ספר המצוות על פ"ד דעת הרמב"ם. אחרי י"ג עיקרים ותרי"ג המצוות, הרמב"ם כתב לנו את החיבור "משנה תורה", שהוא משהו מיוחד. יש בו אלף פרקים, ואיני יודע אם הוא עשה את זה בכוונה או יצא לו במקרה. אצל חסיד חב"ד אי אפשר יום בלי פרק אחד בהרמב"ם. חכם אחד בקרית גת הרב שלום דב וולפה שליט"א כתב פירוש על הרמב"ם, אבל הוא מאריך מאד, וצריך לחיות שנות מתושלח כדי לגמור את הפירוש שלו... הרב קאפח ע"ה השקיע עשר שנים (ואולי פחות) לכתוב פירוש על הרמב"ם כולו, וגמר הכל¹³. פעם (בשנת תשנ"ב) חסיד חב"ד באמריקה אמר לי: אני נהנה מהפירוש של הרב קאפח, כי הוא פירוש ממצפה טוב ונפלא, ומביא כל

10. רבי חיים פלאג"א כ"כ האמינו בסגולה הזאת, עד שכתב שזה נחשב "קמיע מומחה" ומותר לטלטל את זה בשיבת. זה מובא בכף החיים (סימן ש"א אות ק"ה). אמנם הרב עובדיה לא מתיר לטלטל את זה, אבל אם נולד לו נדנד או נין הוא חושש מעין רעה (ומימינים אותו להיות סנדק וגם לברך על הכוס). והוא עושה הכל. עיון בעלומ 87 מהערה 13, הוא אומר להם להביא את הפיג'ל הזה ע"י גוי, כדי לשים אותו על בגדי התינוק. למה ע"י גוי? כי לדעת כמה פוסקים מותר להעביר בשבת מרשות היחיד לרשות היחיד דרך רשות הרבים בלי להתעכב באמצע, ולפחות אין איסור דאורייתא בזה. לכן זה נקרא "שבות שבות" (עיון בספר לוחית חן אות ט"ז). ומותר במקרה כזה לעשות כן (ועיון בשו"ת יביע אומר ח"ח האו"ח סימן ל"ז ט"ק אות ט"ז). אבל לעצמו לא היה מותר וסומך על זה. לא צריך לסמוך יותר מדי על הסגולות, הרבה פעמים הן מועילות רק אחרי כמה ימים. פעם שמעתי שרבי חיים קנייבסקי שליט"א אומר שהסגולה שאדם מאבד משהו ואומר "אמר רבי בנימין הכל בחזקת סומן עד שהקב"ה מאיר את עיניו" זה סגולה בדוקה, ולכן אם אדם רצה לאכול משהו ונפל מידי ונעלם ממנו אחרי הברכה, מותר לומר סגולה זו בין ברכה לאכילה. אבל מחילה מכבודו, איך אפשר לומר לכל אחד שאפשר לעשות את זה?! ואולי הוא דיבר על מי שכבר הפסיק בדעבד (ובמקרה ההוא מצאנו את הדבר שאבד). לא כל הסגולות "בדוק ומנוסה", וכל סגולה זה דבר לא טבעי. לכן לא להפסיק בזה בין ברכה לאכילה, ולא לטלטל סגולות ברה"ב בשבת. רק בשביל תינוק ע"י נכרי אפשר לסמוך על זה. אני מכיר בחור מהישיבה שאמר לי: נעלמו לי 1,400 דולר, הפכתי את העולם ולא מצאתי את זה. שאלתי אותו: אמרת את הסגולה של רבי בנימין? לדעת רבי משה לוי ע"ה צריך לומר אותה 22 פעם. למי יש סבלנות לומר עשרים ושתיים פעם? אבל בשביל 1,400 דולר הוא עשה את זה. אחרי שלושה ימים מצא את הכסף במחזור של תשעה באב, שהניח אותם שם ושכח מזה.
11. בהתחלה לא היה לנו ספר המצוות בבית, כי הרמב"ם שלנו התחיל מיד בספר המדע. ויום אחד אבא ע"ה הזמין לישיבה הרמב"ם הוצאת פרסד, ושם היה גם ספר המצוות. זה כרכים שחורים ענקיים, שנמצאים בישיבה עד היום. הם כתבו בהקדמה: "תרמנו לבירור נוסחא", כלומר הם תרמו לבירור ספק שיש בנוסחא אחת ברמב"ם. אבל אלפי נוסחאות בהרמב"ם מלאים שגיאות, בגלל הרבה כתבי יד. ולפעמים הרמב"ם עצמו כתב את הפסוק מתוך זכרון ולא בדיוק, ומצאנו דבר כזה (עיון במבוא לאור"י נסי-גיטין עמ' 75. ובעלומ מס' 99 תחתיות 1-4). ואם תלך למהדרת פרנקל, תמצא אלף נוסחאות אם לא יותר.
12. הוא הראשון שמגן על הרמב"ם, וכותב תמיד: "נראה לי שהעיקר כדברי הרב", כלומר כדברי הרמב"ם. ואף פעם לא מצאו חן בעיניו דברי הרמב"ן. אבל לא עושים ככה, כי לפעמים הרמב"ן טוען טענות של אמת, ואי אפשר למרוח הכל. הגאון בעל חוות יאיר לשובו חדה כתער, ושם (סימן א) הוא כותב: "מגילת אסתר הזו לא ברזח הקודש נאמרה" (ע"פ מגילת דף ז ע"א), כלומר הרבה פעמים הוא לא הבין את היזר והאמת בזה. אבל בכל זאת הוא ניסה לפרש.
13. הוא היה בגיל מבוגר, יותר משבעים. אחרי שגמר את הפירוש, עשו לו מסיבה גדולה באוניברסיטת "בר אילן", ותלו שם תמונות של גזים נגד עין הרע. אמר להם: אני לא מאמין בזה, תורידו את זה, מה השטויות האלה!... הוא לא רוצה את הדברים האלה.

הדעות ואח"כ מסכם מה שהוא חושב בדעת הרמב"ם¹⁴. וא"כ הרמב"ם התחיל את התורה מהעיקרים, אח"כ סידר תרי"ג מצוות, ואח"כ כתב משנה תורה.

ספר "מורה נבוכים"

ד. אחרי זה הרמב"ם כתב ספר "מורה נבוכים". היום בני אדם מפחדים מהספר הזה, וחושבים שהוא לא טוב. ועוד אומרים שספק אם כתב אותו הרמב"ם. הגאון יעב"ץ (עץ אבות פ"ח מ"ד) כותב: לא יתכן שהרמב"ם יכתוב דבר כזה שכולו פילוסופיאי ושאלות ח"ו. וגם איך יתכן שהוא למד אסטרונומיה אצל המין "אבו בכר בן אלצאיג" (שמזכיר אותו במורה נבוכים ח"ב פרק ט' וסוף פרק כ"ד)?! כי לדעת יעב"ץ הערבים הם מינים. אבל הערבים לא מינים ולא כופרים בכלל, והם מאמינים ביחוד ה'. אלא שיש להם אמונה בנביאי שלהם. (עיון בספר ה' נסי ח"א עמ' ש"ג). והרמב"ם לא למד אצלו קוראן אלא אסטרונומיה. ומותר ללמוד חכמות אצלם. הנה רבי אליהו מזרחי שהיה גאון עולם (קצת לפני מרו), כותב בתשובותיו (פי"ג ז'): מי לנו גדול מרמב"ם שרוב רבותיו בחכמותיו היו מהאומות הישמעאליים וכו'. וכן בימי מהר"י קולון למדו יהודים רפואה בזמנו אצל הגויים, והתיר להם ללבוש בגדי רופאים כידוע. וגם היש"ר מקנדיא - רבי יוסף שמואל רופא מקנדיא, שהיה חכם גדול¹⁵, למד אצל "גלילי גלילוס", זה השני שקבע שכדור הארץ מסתובב ולא השמש (אחרי קופרניקוס). ואין בזה כלום. וחזק מזה, אי אפשר לקרוא מין למי שעושה את זה. והיעב"ץ מוכיח מזה שכל מורה נבוכים לא כתב הרמב"ם. אבל היום כולנו יודעים שהרמב"ם כתב ספר מורה נבוכים. ויש גם התכתבות בין הרמב"ם למתרגם רבי שמואל אבן תיבון, ששואל אותו איך לתרגם כל מיני מלים שם. הרמב"ם היה צדיק יסוד עולם. ומה הוא עשה בספר מורה נבוכים? היום יש שאלות שגם חרדים מסתבכים בהם, ואף אחד לא יודע לענות על זה. בחור הולך לרב לשאלו אותו, והוא אומר לו: וכי אתה חושב שאין לי ספיקות? גם לי יש ספיקות, אבל אני משקיע עצמי בגמרא ושוכח מהם. זו התשובה של הרב. אבל אחרי שהשקיע עצמו בגמרא ושכח מהם, הוא גמר את הסוגיא ושוב חוזרים לו כל הספיקות האלה, ומה אתה מרויח מזה?! לכן חייבים למצוא פתרון לשאלות האלה. ויש ספרים שעונים על כל השאלות, ואלו ספרים של רבותינו ולא של הדור האחרון. ושם יש תשובות על כל השאלות בעולם.

ה' ברא לנו עולם מתוכנן ומסודר להפליא

ה. למשל נאמר שאלה אחת. כתוב "טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו" (תהלים קמ"ה ט). בימי הרמב"ם היו משוררים ערבים (הוא היה ביק בערבית כמו מים)¹⁶, שאומרים שהעולם הזה מלא צרות ובעיות כאבים מחלות ויסורים, ואם תמצא בו פעם אחת דבר טוב זה משהו מיוחד, וא"כ איך כתוב "טוב ה' לכל"? הרי זה לא טוב. הרמב"ם עונה בטוב טעם על זה, וכותב ככה: כל רגע שאתה נושם וחי ואוכל וישן זו טובה גדולה שקיבלת מהקב"ה, וכי אתה חושב שזה דבר פשוט?! הנה יש לנו באויר רק עשרים ואחד אחוז חמצן טוב לאדם, ואתה נושם הכל וחי מהנשימה הזאת. איך יכול להיות דבר כזה? כי הקב"ה סינן את האויר שיהיה מתאים לך ולטובתך. והוא מביא דוגמא לזה, ששלושה דברים כולם צריכים אותם: לחם מים ואויר (וסימנס מודה אני לפניך, ראשי תיבות מים אויר לחם). האויר, אתה מקבל אותו בחנם בכל מקום שתלך לשם. ועוד לא קם אדם שיעשה "מס ערך מוסף" על האויר, שכל מי שנושם אויר צריך לשלם משהו על זה. ואי אפשר לעשות על זה מסים ודברים בטלים, וישימו עליו שרי מסים למען ענותו בסבלותם" (שמות א' י"א), כי אנשים נושמים בעל כרחם, וכי אדם שלא משלם מסים תסתום לו את האף שימות?! אף אחד לא עושה דבר כזה. המים, שלא כ"כ מוכרחים כמו האויר, משלמים עליהם כמה גרושים לעיריה. פעם לא היו משלמים עליהם בכלל, והיה לאדם בכל בית בור של מי גשמים ושיתה כמה שרוצה¹⁷. אבל גם היום הוא עולה כמה גרושים בלבד. והלחם, הוא יקר יותר מהמים. הכל מתוכנן ומסודר להפליא. ולא רק שהקב"ה עשה את הכל בשביל האדם, אלא גם דברים שאוכלים כל יום הוא מחליף לנו אותם, וכאשר מגיעה עונה מסויימת יש לך תפוזים וקלמנטניות ותמרים וענבים וכדו'. ולא הכל בא בבת אחת, כדי שבכל פעם תגיד "תודה". תראה פרי חדש, ותברך "שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה". אותו הדבר גם הבשמים, וכי פעם ראתי בעל חיים שמריח בשמים ונהנה מזה? אף אחד לא עושה את זה, כי הם

14. הוא כותב הרבה "כת"ר", וזה לא ראשי תיבות כבוד תורתו, אלא "כתב רבנו". זה סגנון מיוחד שלו.
15. הרב ח"א (שם הגדולים ח"ב ערך אלים) לא השאיר שבח אחד שלא כתב עליו, והיה בקי בהרבה חכמות.
16. הוא כתב חלק מחיבוריו בשפה הערבית, ספר המצוות ופירוש המשנה והם התרופות שלו כתב בערבית. בזמנו היו כותבים ככה. ואח"כ הוא כתב על השפה הערבית "לשון קדר שמשות" (אגרות הרמב"ם הוצאת הרב עמל עמל תקנ"ח). והתחיל לכתוב רק בעברית, לכן ספר משנה תורה זו השפה שלו, והוא לא מתורגם לעברית.
17. היום אומרים שיש חק שאסור למלא מים מהגשם, כי אתה מפסיד את העיריה כסף. וזה שגעון.

ממוזנות כשרות שלום בית

בנשיאות מרן רה"ר רבנו מאיר מאזוז שליט"א

הפנה אלפוני 64 נוסח האנכי

02-5353-383

התאגדות אגודת אגודת ישראל

www.yhr.org.il

8:00-24:00

9:00-24:00

הפנה אלפני הפקידה

"זריזים המקדימים" - השתתפות בהגרלות הביניים העוצמתיות והיוקרתיות שיושמעו בתוכנית "חידודון"

יודע? והוא מתלונן הרבה על זה. אבל עכשיו שכולם לא יודעים עתידות רק כמה בודדים בלבד, הוא אומר: אני אדם פשוט ולא יכול להיות כמו האנשים האלה. לכן כל מה שחסר לאדם זה לא רע אלא **העדר הטוב**. אדם שלא רואה בעיניים מסכן, אילו כל בני אדם לא היו רואים כמו הנמלים²², ממילא לא היה מתלונן על זה, כי האדם נברא ככה. אבל עכשיו שבני אדם כולם ב"ה רואים ורק כמה בודדים לא רואים בעולם, לכן מתחילים להקשות קושיות על זה. וא"כ לא שייך להקשות את הקושיות האלה. הרמב"ם (מורה נבוכים ח"ג פ"א) כותב שכל דבר חיובי בעולם זה נקרא "עשייה", וכל דבר שהוא לא חיובי אלא שלילי כלומר אין דבר כזה בעולם נקרא "בריאה". וראיה לדבר, "יוצר אור ובורא חושך" (ישעיה מ"ה ז'), כי החושך זה לא מציאות אלא העדר. "ולכן אמר הספר אשר האיר מחשכי העולם, וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד" (מורה נבוכים שם)²³. לא אמר כל אשר ברא אלא "אשר עשה", כי העשייה לחיוב זה טוב מאד. אבל העדר לא שייך בו טוב מאד, והוא רק לא נתן לך את המתנה הזאת, הוא לא נתן לאדם פלוני עיניים או בריאות, זה הכל. אין כאן עשה לו רע. אלו דברים כ"כ נכונים.

הרמב"ם היה עשיר גם במידות

ז. בהמשך הרמב"ם למד רפואה, ונעשה רופא מובהק של המלך. היום יש אנשים שאומרים שהרמב"ם היה עני, מי אמר לכם? כי הרמב"ם כותב עליו בתקיפות "לא נהיר לא בהיר לא צהיר" (פ"ב מהלכות נזקי ממון ה"ד), "מים הרעים" (פ"ג מהלכות אבות הטומאה ה"ו) וכדו'. ומישהו כתב שהראב"ד כותב ככה כי הוא היה עשיר, וכתוב "ועשיר יענה עזות" (משלי י"ח כ"ג), וא"כ הרמב"ם שכותב בעדינות סימן שהוא עני. איזה יופי... לפי זה מי שעשיר לא יכול לדבר בעדינות רק בעזות. אבל זה לא נכון.

22. כתוב "שממית בידים תתפש, והיא בהיכלי מלך" (משלי ל"ח), היא לא רואה כלום, רק הולכת ע"י מישוש ימינה ושמאלה, עד שמרגישה מה שהיא עושה.

23. היום אומרים שחצי העולם עדיין מאמין באילילים, בהודו ויפן וכל מיני מקומות כאלה. למה? כי עם ישראל לא גלה לתוכם ולא הכיר אותם, לכן הם נשארו בחושך שלהם מימי אברהם אבינו, אלה עובדים את הפרה ואלה עובדים את הכלב ואלה עובדים את התרנגול, וכל מיני דברים כאלה. ויש רשימה במלכים ב' (פרק י"ז). אבל כל מקום שעם ישראל עבר שם, הוא האיר להם את העינים, וזה הלשון של הרמב"ם "האיר מחשכי העולם".

נברא רק בשביל האדם, שיוכל לברך: עצי בשמים, עשבי בשמים, מיני בשמים, והנותן ריח טוב בפירות. תברך ותדע להודות על זה. ה' ברא אותנו כדי להודות לו, ולדעת ולהכיר את הטובות שלו¹⁸.

ההסתכלות הנכונה על בעיות ומחלות

1. ומה שבני אדם מתלוננים למה האדם הזה חולה והאדם הזה מתרגש מדי וכדו', קודם כל אותו אדם לא מחונן כמו שצריך, כי א"כ לא היו לו כל הבעיות האלה¹⁹. ויש כאלה שסובלים מסכרת וכדו', והראיה נפגעת מזה. למה אכלת סוכר? תיזהר על עצמך ולא תאכל סוכר. ולא תאמר זה "לא נורא", אלא תיזהר ותשמור על עצמך. או אדם שכועס, "כי לאויל יהרג כעס" (איוב ה' ב'). אם תרגיל את עצמך בלי כעס יהיה לך טוב. הרמב"ם (פ"ב מהלכות דעות ה"ג) כותב ששתי המדות הכי גרועות בעולם, אלו הכעס והגאווה. לכן אל תכעס, כי הכעס הורס בן אדם, "כי כעס בחיק כסילים ינוח" (קהלת ז' ט'). ואל תתגאה, "מאד מאד הוא שפל רוח" (אבות פ"ד מ"ד). צריך ללמוד את זה. הרמב"ם כותב באריכות את זה, ומסביר: אנשים נסעו בספינה וטבעו בים, למה אתה נוסע בספינה בעונת החורף שהגלים סוערים בים? אתה עשית את זה²¹. אם תחנך את עצמך בדרך טובה, אתה מתעלה על כל הבעיות האלה. ועוד אילו למשל כל בני האדם היו רואים עתידות, ורק אדם אחד מסכן "טמבל" רואה רק מה שקורה עכשיו, מתחיל להתלונן: למה כולם יודעים עתידות ואני לא

18. לא הכוונה שהאדם נברא בשביל התענוגים, וכמו שאמר אותו רשע הפילוסוף היוני אפיקור "אדם נברא רק להתענג", למה שיהיה בריא ולמה שיתענג? הוא משוגע. אלא ה' נתן לאדם דבר שיוכל להודות על זה.

19. הרב שטיינמן ע"ה היה אומר: "מצוה לאדם לוותר ולוותר, ואף פעם לא מפסידים מזה". והוא היה מוותר בכל דבר תמיד, והקב"ה נתן לו חיים ארוכים וכבוד והערכה והערצה. כל סיפור שלו זה משהו מיוחד במינו.

20. פעם היה מעשה ביהודי כהן אחד באשקלון, שהיתה לו בעיה בבית הכנסת שהוא רצה לעלות כהן והשני לקח את המקום שלו, והוא כעס הרבה על זה עד שנפל ומת. הביאו לו אמבולנס וראו שאין מה לעשות איתו (ואני זוכר שם המשפחה של אותו אדם).

21. בזה הרמב"ם הצדיק את הדין שקרה לאחיו רבי דוד, שהיה נוסע בספינה בים הודו וטבע שם. והרמב"ם (באגרת לרב יפת הדיון) כתב: "ואחר כך עד היום כמו שמונה שנים אני מתאבל ולא התנחמתי וכו', ולולי התורה היא שעשועי, ודברי החכמות שאשכח בהן יגוני, אז אבדתי בעניי".

כולל אברכים "תורת משה אמת"

שע"י ישיבת "כסא רחמים" ספרדית

המרכז: רחוב הרב עוזיאל 26 בני ברק
ימי השובבי"ם ועוז הדרם נאמנו מאד, ומרבית העם נגשים לשוב בתשובה מחטאת נעורים אשר פגמו באות ברית קודש

תיקון השובבי"ם

התיקון יערך אי"ה ביום חמישי לסדר "זארא" כ"ו טבת תש"ף (23.1.20 למנינם) בחדר האוכל של ישיבתנו הק'

שלמה משה עמאר

רבי שלמי"א הראשון לציון ורבה הראשי של ירושלים תובב"א

המשתתפים יקבלו על עצמם את התענית ביום רביעי בתפילת מנחה, לפני יהיו לרצון האחרון

בשעה 14:45 פדיון פ"ד תעניות
בשעה 15:15 תפילת המנחה עם טלית ותפילין
לפי הוראת מרן ראש הישיבה שליט"א סך פדיון התענית 200 ש"ח, ובעלי יכולת יפדו ב-420 ש"ח

כמו כן הורה שמי שאינו יכול להשתתף יכול למסור הפדיון כולל שמו ושם אמו והעיקר שיעזוב חטאו ויתודה עליו אחר שיתן פדיון נפשו

בטלפון: 053-3110040

מרכז תורני ברכיה "חכמת רחמים"
מיסודו של הרה"ג ר חיים הכהן זצוק"ל
וועד בית כנסת רמב"ם
משפחת הרב, הבנים, הבנות והנכדים
מושב ברכיה, טל: 08-6727523

הודעה לציבור

ההילולא המסורתית

למורנו רבנו ועש"ד הרה"ג הגדול רבי כמזיים חכמון זצוק"ל

שותקיים אי"ה ביום חמישי כ"ו טבת התש"ף
17.01.2020 למנינם
העליה לציון בשעה 15:30 (בית עלמין גבעת
ציון) ומשם לבית הכנסת רמב"ם רח גדעון 12
שכונת גבעת ציון תפילת מנחה בשעה 16:15

בתוכנית:

לימוד משניות ועריכת אזכרה • דרשות מפי
ראשי הישיבה ונכדי הצדיק • סעודת מצווה
במקום • תפילת ערבית

הציבור הרחב מוזמן וזכות הצדיק תגן בעדכם.

משפחת הרב
והנהלת הישיבה

כולנו מצטרפים לשותפות אחת ב יותר ממיליון שעות תורה שיעמדו לכבוד

בזה, שבספר הרפואות הזה היה כתוב דברים בטלים, והיו בו כל מיני שיבושים שבאו מהאסטרוטולוגיה (שהרמב"ם לא האמין בה), שאם תעשה תמונה כזאת ותמונה כזאת וכדו' תתרא, והאדם לא היה מתרפא מזה. לכן הוא גנז את זה. הרמב"ם בפירושו המשנה כתב את זה בתקיפות רבה, ואח"כ במורה נבוכים (ח"ג פרק ל"ז) כתב בשתי מלים: לדעתי ספר הרפואות שגנז חזקיה המלך לא היה בו שום תרופה, והכל היה דברים בטלים

הרמב"ם היה גם עשיר בכסף וגם עשיר במדות. (וע"ע בספר מגדולי ישראל ח"א עמ' ע"ז). ויש לו תכונות מיוחדות במינן. כאשר הוא רוצה להפריך דעה של מישהו אחר, אף פעם לא מזכיר את שמו. פעם הוא כתב שהשיעורים של החלה לא הולכים ע"פ המשקל אלא ע"פ הנפח. ולכן עישה שחיבת בחלה לא מחשבים שיעור ביצה ח"י דההם כפול ארבעים ושלוש (שהז שיעור העיסה שחיבת בחלה), אלא צריך להוריד שלישי, דהיינו י"ב דההם כפול ארבעים ושלוש, ותמצא חמש מאות ועשרים דההם. וככה פסק מרן (סימן תנ"ו ס"א). אבל מרן לא מסביר למה עושים את זה. ואילו הרמב"ם פירש את זה פעמיים ושלוש, פעמיים בפירושו המשנה (חלה פ"ב מ"ו, עדיות פ"א מ"ב) ופעם אחת בחיבורו שלו (פ"ה מהלכות חמץ ומצה ה"ב), וכתב שם: "הולכים כגוף הביצה הבינונית, לא כמשקלה"²⁴. וממי בא לאפוקי בזה? מרב סעדיה גאון, כי התברר שהוא סובר שהולכים ע"פ המשקל, וגם רב שריא גאון ורב האי גאון סוברים ככה (שערי תשובה סי' מ"ו ושכ"ו). וגם בן איש חי (ש"א פרשת צו אות י"ט) סובר ככה. רק שהרמב"ם לא רצה לכתוב במפורש נגד האומרים את זה²⁵. (וע"ע בחוברת אור תורה אייר תשד"מ סימן פ"א אות ב', ותמוז תשס"ט סימן ק"ה אות א'). ומקום אחר, הרמב"ם בפירושו המשנה (מנחות פ"א מ"ז) כותב: "מכאן ראה שבזמן שהיו מקדשים את הלכנה ע"פ הראיה, כיפור היה יכול לחול ביום ששי או ביום ראשון. וזה דוחה טענת מי שכופר או מאמין שמעולם לא היה כיפור ביום ששי". מה הפירוש מי שכופר? הרמב"ם כתב בערבית "מי שמכחיש". ומי זה? רב סעדיה גאון. כאשר הוא רצה לענות על הקראים, אמר להם: אתם חושבים שפעם היה חל כיפור בימי ששי וראשון? לא היה דבר כזה מעולם. וכל מה שתמצאו בגמרא שכיפור חל ביום ששי וביום ראשון זה רק בתיאוריה אם יקרה דבר כזה, ולמעשה אף פעם לא היה דבר כזה. (הוב"ד בספר יסוד עולם מאמר ב' נ"ו). מה הכוונה? היום ידוע שכיפור יכול לחול בשבת, אבל לא לפני כן ביום ששי ולא אחרי כן ביום ראשון. והטעם לזה משום ירקא ומיטיא, כלומר ירקות ומתים (ראש השנה כ"ע"א). אם יהיו יומיים שבת וכיפור, לא ישקו את הירקות והם יכמשו וינבלו, וגם הנפטרים ישארו ארבעים ושמונה שעות בלי קבורה. אבל הרמב"ם כותב שהטעמים האלה נאמרו אחרי שתיקנו לעשות ע"פ החשבון, ואילו כאשר היו עושים ע"פ הראיה היה חל כיפור ביום ששי. והביא ראה לזה מהמשנה שם²⁶. הרמב"ם התכוין גם בזה נגד רב סעדיה, כי הנה המשנה מעידה על זה. אבל הוא כותב "זה דוחה טענת מי שמאמין שתמיד לא חל כיפור ביום ששי", ולא כותב מי זה. (וע"ע בקונטרס פרפראות לחכמה סימן א' באורך).

מצטרפים עכשיו חזוכים כפי

רכשו כרטיסי הגרלה של מוסדותינו "חכמת רחמים" ותזכו ב-6 זכיות בכרטיס אחד!

בקניית 2 כרטיסים - כרטיס בונוס מת

ההילולה המסורתית

החילולה הגדולה

לסבא קדישא מרן הגאון הגדול רבי

מהו "ספר הרפואות" שנגנז?

ח. ועוד מקום כזה בפירושו המשנה (פסחים פ"ד מ"ט), במה שכתוב על חזקיה המלך שעשה כמה דברים בחלק הודו לו חכמים ובחלק לא הודו לו חכמים, ואחד הדברים שהודו לו שגנז ספר הרפואות. למה גנז אותו? רש"י (פסחים נ"ו ע"א בד"ה וגנז) ואחרים מפרשים שהיה כתוב שם את הרפואות לכל המחלות, והוא היה עשוי "אינדקס" - לפי אל"ף ב"ת, שכל מי שהיתה לו מחלה פותח את הספר הזה. מי שרוצה פותח באות סמ"ך "סרטן", ורואה את הרפואה לזה. באות ע"ן "עיכול", ורואה את הרפואה לזה. או לכאב ראש וכדו'. הכל היה כתוב שם. למה הוא גנז אותו? כיון שאנשים הפסיקו לבטוח בה' יתברך, וסמכו על הספר הזה. וגם הרשב"א (סוף סימן ת"ד) תומך בפירוש הזה. אבל הרמב"ם (שם) כותב שזו טעות וטפשות, וכי יתכן שאם יש ספר עם רפואות אני לא אודה לה' יתברך?! הרי הרפואות זה לקחת עשב פלוני ועשב אלמוני, ומי ברא את העשבים האלה? ה' יתברך. ואם פעם אחת לא תמצא אותם מה תעשה?! תמיד צריך להתפלל לה', ואין דבר כזה. וכמו שאתה לא אומר שהלחם מזין ומחיה אותך, כי לפעמים אין לחם כמו בשנת בצורת, וכמו שכתוב "ולחם אין בכל הארץ כי כבד הרעב מאד" (בראשית מ"ז א'), אותו הדבר גם כאן. לכן הרמב"ם כותב פירוש אחר

24. מה הכוונה? הקמח קל מהמים בשליש, זאת אומרת שאם יש לך מאתיים גרם מים בכוס, תשפוך אותם ותמלא בקמח, לא תמצא מאתיים גרם אלא שני שלישי מזה, כלומר מאה שלושים-ארבעים גרם בלבד. לכן כאשר אמרו חכמים (יר"ד סימן שכ"ד ס"א) ששיעור חלה מ"ג ביצים, הכוונה בנפח ולא במשקל. (וע"ע בקובץ ויען שמואל ח"ח סי' י"ט).

25. חכם אחד הביא דברי בן איש חי, וכתב: רבי חיים פלאג' בספרו חיים לראש (דף ק"י). ויש לנו צילום מהדפוס הראשון) כותב ככה, ושם הוא מסתמך על תשובות הגאונים. הוא חשב שמצא מציאה שאף אחד לא גילה אותה, אבל הרמב"ם ידע מזה וכתב נגד זה.

26. המשנה אומרת שאם חל כיפור ביום ששי שכולם בתענית, הכהנים אוכלים את שעיר החטאת בליל שבת כשהוא חי, זאת אומרת שיחתכו אותו לחתיכות, ירחצו אותו מהדם שנמצא בחוץ (ואין בעיה עם הדם בפנים, כי הם האיברים שלא פירש מותר. פסחים דף ע"ד ע"א בתוך "ההיא"), יטבלו במלח, ואוכלים אותו ככה. הבבליים אוכלים אותו כשהוא חי מפני שדעתם יפה, כלומר הם לא איסטנטים. והגמרא (מנחות ק"א) אומרת שזה לא הבבליים אלא אלכסנדרים. וראיתי הסבר לזה, כי אנשי בבל באו לאלכסנדריה ואח"כ באו לארץ ישראל, והם היו אוכלים את השעיר חטאת כשהוא חי. לכן המשנה אמרה בבבליים [וזה לא כפשוט הגמרא שם מפני שיונאים את הבבליים. דאטו מפני שיונאים אותם אמרו חכמים דבר-שקר?]. אבל אם מעולם לא חל כיפור ביום ששי, איך המשנה אומרת שהיו אוכלים אותו?!

מאוסדות התורה "אכמת ראמים" כ.ס. וגנוסל זוכים בפרסום יקרי ערך...

לדמינות של אסטרונומיה²⁷. הרמב"ם כאן הציל את חכמת הרפואה, כי לולי הרמב"ם
 27. קמו עליו הרשב"א (שם) והיעב"ץ (לחם שמים פסחים שם) ואמרו שאי אפשר לפרש את זה. אבל יש
 לי ראייה לדעת הרמב"ם מהירושמי, ששלוש פעמים כתוב שם "טבלא של רפואות" (פסחים פ"ט ה"א,
 נדרים פ"ד ה"ח, סנהדרין פ"א ה"ב). ומשמע שזה לא ספר אלא כמו טבלא של כוכבים. "דמות צורות לבנות
 היה לו לרבן גמליאל בעלייתו בטבלא בכותל, שבהם מראה את ההדיסות ואומר להם כזה ראייתם
 או כזה ראייתם" (ראש השנה כ"ד ע"א). וא"כ זו טבלא של ציורים בעלמא. ועוד בימי הרמב"ן היה דבר

למי שחולה במחלה יקלל את חזקיה המלך ואת החכמים מאה פעמים, למה נגזתם
 את הספר הזה? אולי יש שם תרופה לזה. אבל הרמב"ם לא רק שדחה את הפירוש
 הזה, אלא המציא תרופות שרק בדורנו יודעים ומכירים אותם. אדם אחד משה בן
 אריה מנתיבות (אמרו לי שהיום הוא בעיר) סיפר לי: במשך עשרים וחמש שנה חיפשנו את
 הלענה, שזה מין עשב מר שהרמב"ם קורא לו "מלך התרופות", אבל יש כמה סוגים
 בשם הזה. וישבתי עם רבי ברוך שפירא²⁸, וחיפשנו את כל הסוגים של הלענה, עד
 שמצאנו את זה. ויש כדורים שמזכירים אותם אצל "הוס" (ברח' חזון איש 3 בני-ברק), וזה
 מועיל גם לסרטן וגם לעיכול (אני יודע בעצמי שזה עוזר לי לעיכול)²⁹. וזה בזכות הרמב"ם.
 (וע"ע בספר מגדולי ישראל ח"א עמ' ס"ג). הרמב"ם ידע ברפואה יותר מכל הרופאים של דורנו³⁰.
 וידע באסטרונומיה לפי המדע בזמנו, שהיתה מסובכת עד מאד³¹. אבל הרמב"ם ידע
 את כל זה, ואפילו הכי כותב בהקדמה שלו לספר יד החזקה "דרך התלמוד עמוקה
 היא עד מאד", כלומר עמוקה מהאסטרונומיה, עמוקה מחכמת הרפואה, ועמוקה
 יותר מכל החכמות של האדם, והכל דברים בטלים לעומת התלמוד. לכן שהאדם
 יידע להעריך מה זה לימוד גמרא.

הרמב"ם מלמד ענוה בשאלות האלה

ט. מישו סיפר לי על בחור חרדי אחד, שהתקשה למה ה' ברא את הכוכבים הרחוקים
 האלה? אם ברא אותם בשביל ישראל, מי רואה אותם בכלל? הרי רק במאתים השנים
 האחרונות יש "טלסקופ" שרואים כוכבים שרחוקים מאתנו אלפי שנות אור, וא"כ
 בשביל מה ה' ברא אותם בכלל?! והוא הסתבך הרבה בזה. אמרתי לו: הרמב"ם במורה
 נבוכים (ח"ג פ"א) עונה על זה, וכותב שכל מה שנברא בעולם הזה כבינו השמש והירח
 וכוכבים זה בשבילנו, אבל מה שלמעלה מזה אל תשאל שאלות, כי אתה לא יודע את
 החכמה של בורא עולם, והוא ברא אותם למטרה מסוימת שאנו לא יודעים אותה. ומה
 שאמרו בגמרא (ברכות ל"ב ע"ב) על הכוכבים "וכולם לא בראתי אלא בשבילך", הכוונה
 שתדע שיש כוכבים כאלה ותראה את הגדולה של הקב"ה. אבל הוא לא ברא אותם
 בשבילנו, וכי מה נעשה בכוכב שרחוק מאתנו מיליארד קילומטר?! לכן הרמב"ם כותב
 על זה: תפסיקו לשאול שאלות על הקב"ה³². הרמב"ם מלמד אותנו בזה ענוה. והנה
 עד היום הזה יש לנו דברים פשוטים מאד, שאף אחד לא יכול לדעת אותם. למשל
 השורש הריבועי של מספר שמים, כלומר המספר שאם תכפיל אותו בעצמו תמצא
 שמים, אף אחד לא יודע את זה. ואפילו תקח את המחשב המשוכלל ביותר, הוא יתן
 לך 1.414 ועוד תמשיך בלי סוף. וגם ההיקף של העיגול, אי אפשר לדעת את זה. בגמרא
 (סוכה ז' ע"ב) כתוב כל שיש בהיקפו טפח יש ברוחבו שלושה טפחים, ובמציאות זה
 קצת יותר משלושה טפחים - 3.14. אבל ה-14 הזה לא נגמר ויש אחריו עוד הרבה,
 אי אפשר אף פעם לגמור את זה³³. וא"כ אנחנו לא יכולים לשאול על כל דבר בעולם.

חומה בצורה סביב התורה

י. הרמב"ם כותב הרבה הוכחות ופולפולים שיש בורא לעולם, ויש הוכחה פשוטה
 כזה. שהיו עושים מלחמה מסוימת צורת אריה וכדו', והחולה שם אותה עליו ומתפא. שאלו את
 הרשב"א (סימן ת"ג) על זה, וענה: אני לא יודע אם זה מותר ע"פ הרמב"ם (פי"א מהלכות עבודה זרה ה"ט).
 28. רמקובל בנתיבות, שהיה חברותא של הסטייפלר. בזמן מלחמת המפרץ, שאלו אותו: מה אתה
 אומר על המלחמה עם סדאם חוסיין? ואמר להם: מי יודע אם לא תימשך כמה שנים, ואמריקה תזרוק
 את ישראל לכלבים. אבל ב"ה לא התקיים הדבר הזה, והתקיימו רק דברים טובים, אבל הוא מקובל.
 29. כל מי שרוצה דבר כזה, ילך וישאל אותו. ומי שרוצה ישאל את רבי עובדיה חזק (הנהג של
 הישיבה) ויתן לו את הטלפון שלו. אולי גם יבדוק אותו ויהיה לו מה להעיר בזה. אבל אפשר לקחת
 את הכדורים האלה.
 30. פעם הרב עובדיה ע"ה סיפר על רופא אחד שהולך הכל ע"פ הרמב"ם (איני זוכר את שמו), ובזמנו מי
 שנשך אותו נחש ועקרב לא היה מה לעשות איתו עד שימות, ובא הרופא הזה ואמר: אני יודע איך
 לרפא אותו. ושאלו אותו: מאיפה אתה יודע? אמר להם שיש לו כתבי יד של הרמב"ם בעברית, שכותב
 אם הצורה של הנחש או העקרב ככה אז התרופה שלו ככה וכדו'. והוא ידע לתרגם את הכתבים
 האלה. ועשה והציל בזה. שאלו אותו: איך אתה עושה? אמר להם: הרמב"ם אומר לנו את הכל.
 31. בזמנו היו אומרים שיש גלגלים בשמים. עד שנמאס לנו מהם וכל הגלגלים עפו... היום החליטו
 שאין גלגלים בעולם, והכל פורח באויר. רבי שמעון בר יוחאי במדרש (בראשית רבה) אמר את זה: אנתנו
 לא יודעים אם הכוכבים שפין ברקיע או שטים באויר, וזה דבר קשה מה שהבריות לא יודעים
 את זה. אבל התברר שזה נכון, שהרי בני אדם עלו לירח ולא מצאו שום גלגל שם, ואם היו גלגלים
 איך דרכו על הירח? אלא אין גלגלים. אבל בימי הרמב"ם הגלגלים היו מסובכים מאד, והיו אומרים
 שכדור הארץ במרכז וכל כוכבי הלכת מסתובבים סביבו, והיו כמה קושיות על זה, ועל כל קושיא
 הוסיפו עוד גלגל... (ויש שיר לילדים "בשמחה ראש גולגל").
 32. פעם אלברט איינשטיין היתה לו שאלה על מהות האור, אם זה חלקיקים או גופיפים. (כתוב ככה ואני
 לא מבין מה זה). והוא הסתבך הרבה. בא אליו חבריו ואמרו לו: תשמע איינשטיין, תפסיק לראות לאלקים
 איך עליו לברוא את העולם. הוא רוצה לברוא אותו עם כל האבסורדים האלה, ואתה תראה ותשתוק.
 33. אמרו לי שהיתה אחת עם זכרון מיוחד במינו, וידעה להמשיך 16,000 ספרות מימין הנקודה.
 אבל גם היא לא גמרה הכל, כי אי אפשר לגמור את זה.

כל כרטיס זוכה! ממגוון מתנות יוקרתיות לבחירה!

גרלות ביניים יוקרתיות ושוות

בית נאמן
 הרחמים חי חויתה הכהן זצוק"ל
 של מרן רבי רחמים חי חויתה הכהן זצ"ל
 בט התש"ף 4.2.20
 ל מרנן ורבנן גדולי ומאורי הדור שליט"א
 08-6727523
 בעמדות "נדרים פלוס" <https://yhr.vp4.n>

שימו לב! בשבוע הבא יתפרסמו כל מוקדי ההסעות להילולא

כל המעוניין לארגן הסעה בעירו - יתקשר לטלפון: 08-6727523 שלוחה 2

רבה פכ"ב פ"ח). לכן צריכים לדעת שכל מלה של הרמב"ם תחפש את המקור שלה, ואולי הטעם הזה לא מספיק, אבל יש עוד טעמים אחרים. הרמב"ם מנסה להסביר ע"פ הפשט, ואם יש עוד טעמים אדרבה תביאו אותם. (וע"ע בספר מגדולי ישראל ח"א עמ' נ"ט).

למה לא פוסקים הכל לפי הרמב"ם?

יב. שואלים: אחרי כל השבח הזה, למה אנחנו לא פוסקים כמו הרמב"ם, ויש לנו מרן והרמ"א והפוסקים? והרבה חושבים שאם הרמב"ם הוא גדול החכמים בעולם אז הולכים אחריו בעיניים עצומות, אבל לא עושים ככה. הגמרא (יבמות י"ד ע"א) אומרת שבית שמאי היו מחודדים וחכמים יותר, ואילו בית הלל לא היו חריפים כמו בית שמאי, ולכן הרבה פעמים כתוב "וחזרו בית הלל להורות כדברי בית שמאי". למה אנחנו פוסקים כמו בית הלל? כי התורה אמרה "אחרי רבים להטות" (שמות כ"ג ב). לא אומרים ש"דמת המשל" של בית שמאי מאה ושמונים ושל בית הלל מאה ושבעים ולכן נפסקו כמו בית שמאי... אלא בית הלל שמעו את דברי בית שמאי וחלקו עליהם, אם הם הסכימו וחזרו בהם אין הכי נמי, ואם לא חזרו בהם הולכים אחרי הרבים³⁵. כל אלה שפעם כתבו דברים להחמיר או להקל נגד מרן, לא הורו את זה לרבים. צריך לזכור את זה. הגר"א בכמה דברים לפעמים מחמיר או מיקל נגד מרן, אבל לא עשה את זה כהוראה לרבים³⁶. אמנם חלק מהתימנים קיבלו לפסוק כמו הרמב"ם, כי הוא עזר להם הרבה ב"איגרת תימן", והחזיק אותם על כפיים שלא ילכו לאיבוד. ואפילו הכי חלק מהם באו לארץ וסומכים על מרן. וגם מרן בכמה הלכות סמך על הרמב"ם, למה מרן לא כתב בש"ע הלכות לשון הרע? כי סמך על הרמב"ם. למה לא כתב הלכות תשובה? כי סמך על הרמב"ם. אבל יש דברים הלכה למעשה (איך אומרים האשכנזים? "הלוכה למישה"...) שמרן צריך לפסוק בזה, וכיון שיש דעות אחרות של הרי"ף והרא"ש והרמב"ן והרשב"א ואחרים, צריך להכריע וללכת אחר הרוב. או שהמנהג היה לא כמו הרמב"ם. לכן לא יתכן שכל אחד ואחד יקח לו כתר ועטרה, "אני פוסק כמו הרמב"ם", "הרמב"ם זה התורה עצמה", מה השגעון הזה?! אמנם בוודאי שהרמב"ם גדול מאד, אבל כאשר אתה בא לפסוק הלכה אל תלך אחר הדמיון שלך, אלא לפי מה שמקובל מדורי דורות, כי יש הלכה פסוקה לכל עם ישראל³⁷. (וע"ע בחוברת אור תורה אייר תשע"ד סימן ק"א ע"ג אות ה', סיון תשע"ד סוף סימן ק"ד, ואילו תשע"ד סימן ק"א אות ח'). אמן ואמן.

מי שברך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב, הוא יברך את ראשי הערים שנשארו לפליטה ששומרים על השבת, ה'יתברך יתן להם הצלחה רבה, שיישיכו לשמור על השבת, עד שכל עם ישראל ישמרו שבת, לא מכוניות ולא אוטובוסים ולא מוניות ומיץ עגבניות והגזירה הזאת תתבטל מן העולם. ויברך את כל הבאים לשיעור. ונזכה לגאולה שלימה במהרה בימינו, אמן ואמן.

אל מלא רחמים, יתמלא ברחמים על נפש רוח ונשמת אבא מארי ועטרת ראשי ה"י"ד, שנפטר כהשבוע הזה (כ"א בטבת), רוח ה' תניחהו בגן עדן, ויצרור נשמתו בצרור החיים, אמן כן יהי רצון.

השיעור לעילי נשמת הרב אברהם יוסף לייזרזון, י"ר החינוך העצמאי.

35. פעם משהו שאל את החזון איש: כתוב (אבות פ"ב מ"ט) שרבי יוחנן בן זכאי אומר שאם יהיו כל חכמי ישראל בכף מאזנים ורבי אליעזר בן הורקנוס בכף שניה, הוא מכריע את כולם. וא"כ הלכה כמותו נגד כל החכמים. מה השיב לו החזון איש? "ישב לו בכף מאזניים, והלכה כרבים". (פאר הדור ח"ד עמ' קס"ו).

36. פעם בשנת השמטה היה אברך אחד שנלחם בכל עוז בהיתר המכירה, ואמר: בזמן הגר"א כולם מכרו חמץ, ואילו הוא לא היה מוכר את החמץ. אמרתי לו: וכי הגר"א פסק להם לא למכור?! הוא לא אמר להם כלום, רק לעצמו הוא החמיר בזה. לכן כאן בא"י שיש אנשים שאם תאמר להם שהיתר מכירה פסול מעיקרו ואתם אכולים טריפה, הם לא ישמעו לך והעולם ימשיך למכור פירות וירקות כרגיל, ואם לא ישמעו לך בזה לא ישמעו לך בשום דבר אחר. לכן תתן להם הרע במיעוטו שיעשו "היתר מכירה". ומי שיכול לקנות בחנות שמטה, אין הכי נמי. פעם לא היה אפשר לקנות בחניות שמטה, כי היו מוכרים במחירים נוראיים. ואם תשאל אותם יאמרו לך: זה שמטה... וכי שמטה פירושו לאכול את העניים?! "לאכול עניים מארץ ואבינוים מאדם" (משלי ל"ד). אין דבר כזה, צריך להשתל שיהיה במזומן הפירות והירקות לכל אחד ואחד. (עיי' בשר"ת בית נאמן חלק עניינים שונים סימן ו' אות י').

37. לכן המנהג בגר"א שכל מי שכותב חידושים או תשובות, הרב צריך לבדוק את זה ולחנך אותו. פעם תלמיד חכם אחד בגר"א רצה לצרף קטנים למנין, וכתב שהקטן יקח בידו חומש ויצטרף למנין. רבי חיותא ע"ה (רבו של אבא) שלח לו: ההלכה לא ככה, מרן (סימן נ"ה ס"ד) לא פסק ככה, וגם רבנו תם (ברכות מ"ח ע"א בתור"ה ולי"ת) דחה את זה, ואמר אטו חומש גברא הוא?! לכן גם אם ישם עליו ספר תורה זה לא גברא. אמר לו: מה אכפת לך? ככה קיבלה נשמתו בסיני. חזק וברוך... אם כל אחד יטען ככה, א"כ גם הרפורמים ואחרים כל אחד יגיד "כך קיבלה נשמתו בסיני".

ביותר, אם תקח טיפת דם מבן אדם תמצא בה עשרים דברים: לויקוציטים תרומבוציטים והמוגלובין (וכל מיני שמות שאני לא זוכר אותם), והכל בטיפה אחת. וגם אפשר לדעת הרבה דברים מזה, וכי כל זה בא מאלו? טפס מי שאומר ככה. ויש סיפור ידוע על אחד שהיה עם אשתו על האניה בים, והיתה רוח סערה עד שנשברה האניה, והוא ואשתו נפלו לים, והגיעו לחוף בניסי נסים (כמו הסיפור על "רובינזון קרוז"). האשה היתה מעוברת וילדה תינוק, ואח"כ נפטרה מהקור שהיה במדבר שם, ולא היה אף אחד איתם. הבן אדם הזה גידל את הילד לבד, חימם אותו ונתן לו אוכל ממה שמצא שם בעצים ובאילנות וכדו'. יום אחד הבן שואל אותו: אבא, איך באתי לעולם? אמר לו: היית בבטן אמך תשעה חודשים. הבן התפלל: אתה משחק בי? אם אני אקח ציפור קטנה ואשים אותה בפה שלי היא תמות בלי אויר, איך יכול להיות שהייתי תשעה חודשים בבטן ולא מתתי? הוא הסביר לו שככה כל העולם. אבל הבן לא האמין לזה, והם היו מתווכחים הרבה ביניהם. עד שיום אחד עברה שם אניה, ועשו לה סימנים S.O.S וכדו', והעלו אותם. כאשר הגיעו למקום של הרבה תושבים, הבן ראה שזה נכון. הרמב"ם (מורה נבוכים ח"ב פרק י"ז) מביא את הסיפור הזה, וכותב שזה מה שקורה לנו עם אריסטו הרשע, שהיה אומר: כל דבר נברא אחד מהשני, וא"כ לא יתכן שנברא העולם יש מאין. ולכן הוא מכחיש את בריאת העולם, ואומר שהעולם היה מאז ומתמיד. הרמב"ם כתב שהענין שלנו עם אריסטו זה כמו הענין של הילד הזה, שהוא לא הבין שהיה בבטן אמו עד שראה במו עיניו, ואתו הדבר כאן. הרמב"ם (שם) כותב: "בנית לך חומה בצורה סביב התורה, שאף אחד לא יוכל לזרוק עליה אבן". והוא מסביר בטוב טעם את זה.

טעמים למצוות התורה

יא. הרמב"ם כתב טעמים למצוות, והקשו עליו: איך אתה כותב טעמים למצוות? היתכן כדבר הזה? אבל מצאנו בגמרא דבר כזה. הגמרא (נדה ל"א ע"ב) אומרת: מפני מה אמרה תורה "שבעה ימים תהיה בנדתה" (ויקרא ט"ו י"ט)? כדי שתהא חביבה על בעלה כיום כניסתה לחופה. לכן כל אלה שעוברים על מצוות התורה באיסור נדה, אין להם חביבות בזה, מפני שכל זמן שהוא רוצה הוא מקבל, ולא אכפת לו לחיות כמו בהמה. אבל כאשר אתה שומר על מצוות התורה, ואם האשה לא תטורח אסור אפילו למסור דבר מיד ליד (י"ד סימן קצ"ה ס"ב), אח"כ השמחה גדולה³⁴. הגמרא (שם) שאלה עוד: למה אמרה תורה מילה בשמיני? כדי שלא יהיו אביו ואמו עצבים וכולם שמחים. מדין תורה האשה יכולה לטבול ביום השמיני, וכמו שכתוב "וטמאה שבעת ימים - וביום השמיני ימול בשר ערלתו" (ויקרא י"ב ב-ג), כלומר ביום השמיני שהאשה טהורה ימול בשר ערלתו, וממילא כולם יהיו שמחים גם ההורים. (אמנם למעשה הטעם הזה לא כ"כ מתאים היום, כי האשה לא נטהרת בשבעה ימים, אבל מדין תורה ככה). והנה הגמרא שואלת שאלות על התורה ועונה על זה, וא"כ הרמב"ם בעקבות הגמרא נותן טעמים למצוות. ויש טעם אחד שכתב הרמב"ם וקשה להבין אותו, למה התורה אמרה להקריב קרבנות? הרמב"ם (מורה נבוכים ח"ג פמ"ז) כותב כדי להפריש בני אדם מעבודה זרה, כי היו מקריבים קרבנות לעבודה זרה, והקב"ה אמר במקום זה להקריב לשם שמים. הרמב"ן (ויקרא א' ט') כעס על זה, וכתב: היתכן שהקרבנות זה רק להפריש את האדם מעבודה זרה? א"כ למה אנחנו אומרים "שתעלנו בשמחה לארצנו, ותטענו בגבולנו, ושם נקריב לפניך קרבנות חובותינו"? זו קושיא שאין לנו תשובה מלאה על זה. אבל אברבנאל (בהקדמתו לספר ויקרא פ"ד) ומהר"ם אלאשקר (בתשובה סימן ק"ז) מצאו מקור להרמב"ם מהמדרש (ויקרא

34. פעם אמרתי שאצל אמות העולם החודש הראשון שאחר החתונה נקרא "ירח דבש", ואחרי החודש הראשון כבר נמאס להם ואין ירח דבש רק "ירח זפת". אבל אצל ישראל כל הזמן ירח דבש, למה? כי "תלמוד בבלי" בגימטריא ירח דבש. הוא נותן לעם ישראל שיהיו שמחים במצוות של התורה, ואם אסור לא משנים את זה.

תתיר תכלית, מצוות ציצית בשלמות!

הגאון רבי מנחם מנדל שפרן שליט"א ראש ישיבת נועם התורה ואב"ד ב"ב:

...מה שלא נתקבל בציבור הרחב שומריו תומ"צ קלה כבחמורה ומדקדקין במצוות אינו משום שיש ערעור על אמיתות התכלת. אדרבה הראיות שמביאים לזיהוי התכלת המקובל היום כחלוון התכלת שבזמן חז"ל, נראים הדברים נכונים שזוהי תכלת של תורה, והדברים משכנעים ומדברים בעד עצמם...

עדיין מסתפק? הקצת עכשיו וקפא סך נאון ספסוד אשמת!

קו התלמיד - קו יחידה ושלומים

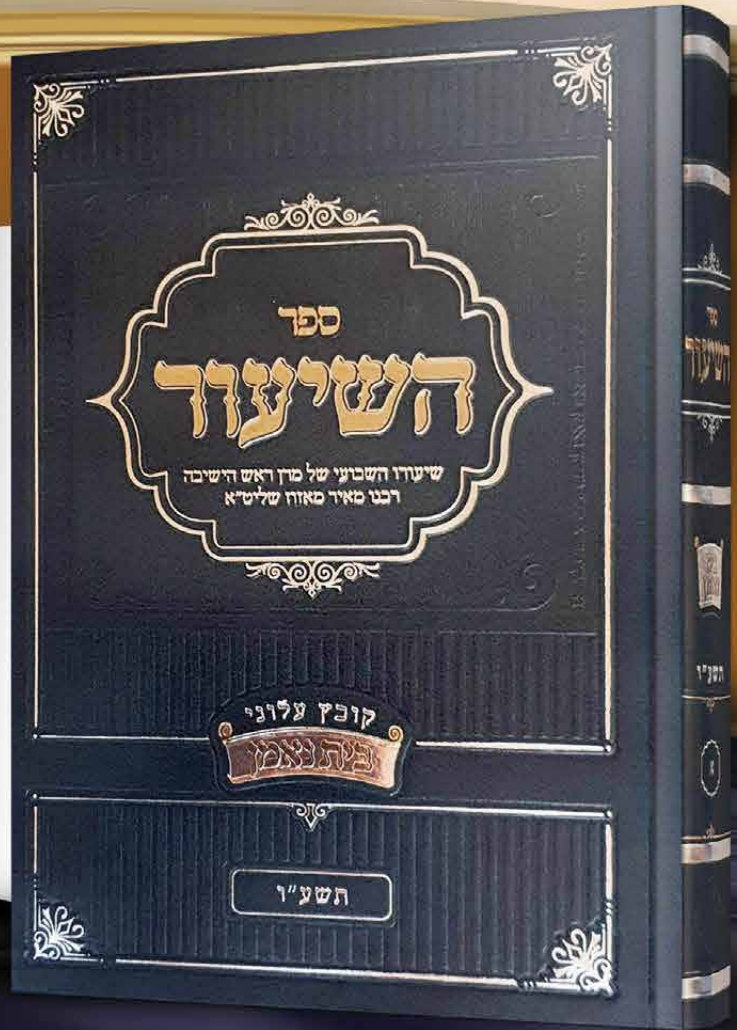
0799-1000-65

זוכרתם
ראה - זכירה - ששה

יצא לאור

ספר השיעור - עלוני בית נאמן תשע"ד

עם "מפתח נושאים"

ניתן להשיג < 08-6727523 > שלווחות 1,2,3,6
להזמנות מרוכזות 052-7130554

להארות הערות והזמנות ניתן גם במייל: bait.neheman@gmail.com

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים

מתוך שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א
לע"נ גאולה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה

גיליון
149

עורך-הרה"ר
שמעון עידן שליט"א

תשובה ניתן לענות
בקרוב ביום שבת
079-9270505
בין הפורטלים כוננה יוגרל פרס
(חובה לציין שם וכתובת)
זו התמונה היחידה של רב זה, ולבקשת
המשפחה ליום ההילולא שלו שמנוה,
כדי להנציח את זכרו הקדוש.

אי בתמונה?

חיבה

מלך ללא כתר וכתר ללא מלך

תשובה לחידה נמצאת בעלון הנכנס
תשובות ניתן לענות בקרוב ביום שבת
079-9270505
(חובה לציין שם וכתובת) נא לשלוח
התשובות עד יום שני בערב

פירונית מאילון קורא:

מתוך החידה: האם הרה"ר
היה ראשון? ומה חיבר. (שתי
תשובות בדבר). יש שני הרה"ר,
האחד רבנו זרחיה הלוי, מגדולי
הראשונים, מחבר ספר המאור
על הרי"ף. והשני רבי זלמן
העגא, חכם אחרון, שהיה בקי
גדול בדקדוק, בעל סידור
"שערי תפלה".

הזוכה: אברהם דוד - ירושלים
מתוך מי בתמונה: האגון הגדול
המפלא ובי אברהם מנוני
הכהן זצ"ל, בנו של מרן האגון
רבנו משה לפתון הכהן זצ"ל.
מחבר ספר ברכת אברהם, שלחן
אברהם ועוד ספרים. נפטר בב'
טבת תרצ"א, והוא בן ל"ג שנים.
(יש אומרים שהיה תמונת אביו זצ"ל.
ראה בספר הנפלא אב הרחמים חלק
א' עמוד 296. שם גם ציין לפתוח
ספר וישב אברהם שכתב בוה).
הזוכים: משפחת סידון -
אופקים. אריאל נעים - יהוד

ידע חדע

א. כמה זה רביעית? ביצה ומחצה. כשהיה מגיע
פסח, אבא זצ"ל היה מראה לתלמידים (ראיתי
את זה בשנת תשכ"ב), איך משערים רביעית, היה
מביא צלחת שזכורה
להכיל שלש ביצים,
וימלא אותה מים עד
הסוף, שאם תוסיף עוד
טפה ישפך, ושם אותה
בתוך קערה גדולה, ואחר
כך היה לוקח שלש ביצים

הכי גדולות שיש (פי אגחנו אומרים שאולי הביצים
הגדולות שלנו הם הקטנים שהיו פעם, לכן לוקחים
את הגדולות), ושם אותם בצלחת, אחת שתיים
שלש, אבל בזהירות, לא בכח שישפכו המים,
ואז המים נשפכים לתוך הקערה הגדולה, וכמות
המים האלה זה נכח של שלש ביצים, ואחר כך
מוזדים את המים האלה בשני כוסות, שהיה חצי
חצי צדיק, והחצי שזכר כוס זה שעור רביעית,
למה? פי "רביעית" זו רביעית הלל, והלל הוא
שש ביצים, אז הרביעית של שלש ביצים זה ביצה
וחצי, ואיך נזכר לשער ביצה וחצי? נשבר ביצה?

לא, לכן לוקחים נכח של שלש ביצים ומחלקים
אותו לשני כוסות, וחצי מהן זה ביצה וחצי (וכמה
הרביעית נכח מרן עובדיה? פעם אמרו שהן
שמונים וששה גרם, אבל אחר כך הורידו את זה לשמונים
ואחד גרם). (ספר "השיעור" עמוד קכ"א - גיליון 8 הערה 29).
ב. ביום כ"ו טבת יום פטירת תלמיד חכם גדול,
רבי יהושע מאמאן זצ"ל, בגיל מאה. החכם הזה
היה צדיק יסוד עולם, ראה שמים מיוחד במינו, ראה
שמים בתכלית. הוא כתב שבעה כרכים "עמק
יהושע" ונפוצו בעולם, והקדוש ברוך הוא נתן
לו אריכות ימים עד גיל מאה. (גיליון 97 אות ט"ז).

למען תספר

"קדש ישראל לה' ראשית תבואתה"

אנחנו מתחילים בשעה טובה ספר שמות. ספר בראשית נקרא "ספר
הבריאה" או "ספר האבות", וספר שמות נקרא "ספר הגאולה".
פרשת שמות מראה לנו איך כל אלה שעומדים נגד ישראל, בסוף
אוגדים מן העולם, כי הפסוק מדבר על פרעה מלך מצרים, ואחר
כך כל מלכי מצרים נקראים "פרעה", אבל היום אין פרעה ואין
מצרים של פעם, ולא רק פרעה אלא גם יון ורומי וספרד ואשור
ובבל, כלם עברו מן העולם. למה? רמיה הנביא מגלה לנו: "קדש
ישראל לה' ראשית תבואתה, כל אכלי יאשמו רעה תבא אליהם
נאם ה' " (ירמיה ב' ג) - כל מי שאוכל את עם ישראל, בסוף יאשם
מזה. וכי יש לנו יותר מרסיה שהשתלטה עלינו שבעים שנה, וכל
היהודים שם לא היו יכולים לעשות ברית מילה וללמוד תורה, ומי
שפיל את בנו היו לוקחים אותו לסיביר עד יום מותו. אבל היום יש
שם שומרי תורה ומצוות וישיבות ולומדים תורה, ופוטין [נשיא
רוסיה] מכבד את הרב ברל לאזאר (הרב הראשי שם), וגם עשו פעם
פסל ענק של "לנין" [מנהיג ברית המועצות שבפראשות רוסיה]
בגובה תשעה מטר, אבל מה שעשה אברהם אבינו בזמנו בפסלים,
עשו לפסל הזה, ולפני כמה שנים הרוסו ושרפו אותו לרסיסים,
לומר שיתר אין קומוניזם [שיתת הממשל, הפלילה וההשקפה
של רוסיה בתקופה ההיא]. צריך לדעת שכלם "פלבוש תחליפם
והחלפו" (תהלים ק"ב, כ"ז), כל מי שהולך נגד עם ישראל אחר כך ה'
משלם לו על זה, או בחייו או באמריה שלו, יגמר הכל ולא ישאר
כלום. ופרעה דגמא ראשונה לזה. (גיליון 143 אות ה').

"מי השוכבי"ם ועל הדרם נאמנו מאד"

מרן החיד"א (ב"י יוסף לחק", בחק לישראל שמות יום ראשון),
כותב ככה: "מי השוכבי"ם [הימים המסגלים, בשבועות
שקוראים בהם את פרשיות שמות - משפטים] ועל הדרם
נאמנו מאד, ומרבית העם נגשים אל ה' לשוב מחטאת
נעורים". ומה שעושים היום תעניות וכדומה, זה לא
דבר חדש, ויבקר לפני מאות שנים בימי מרן [הבית יוסף]
היו צמים בימי השוכבי"ם ארבעים יום, ומרן בעצמו
היה צם ארבעים יום (כך מפורט בספר מגיד מ'שירים). ועוד
לפני מרן היה את הרב מחבר "תורת הדשן", שתלמידו
ה"לקט ישר" כתב עליו (שם עמוד 116) שהיה צם
ארבעים יום בשוכבי"ם. והנה בדרות האחרונים בא רבנו
הארי" (בשער רוח"ק) ואמר שלא מספיק לצום ארבעים
יום, אלא צריך שמונים וארבע - פ"ד תעניות (יש לו
חשבונות על פי הקבלה), ויש שהוסיפו על תעניות אלו,
ורבנו יוסף חיים בן איש חי (שנה שניה פרשת משפטים
אות כ"ב) כתב לצום פ"ד תעניות, ובספרו לשון חכמים
אמר שאת הפ"ד תעניות של הארי" אפטר לצמצם
לארבע תעניות. אבל גם את זה האנשים לא יכולים
לעשות, ולכן בא רבי יצחק אלפיה זצ"ל וכתב לעשות
"סדר תענית דבור", והביא מכמה צדיקים מפרסמים
(כמו "נעם אלמלך" ואחרים) שיום אחד של תענית דבור

בעניין ציור הרמב"ם (שהוא כאן בגיליון הקודם)

כבר רבנו מרן שליט"א הביא בדף הכריכה של ספר "מגדולי ישראל" (ממה
שכתב הוא באור תורה תשמ"ח), שאין להביא ראייה כלל מתמונת הרמב"ם
שנראה שם ללא פאה עד סוף האוזן, כי היא פורטמה לראשונה סמוך לדור
ההשכלה, ומהרהורי לבם חזו למו. ראה שם.

הלכה נאמנה

(מסכת מגילה דף כ"ה עמוד ב') אומרת שלא להגיד את
ההפסדה הזאת. ומביאה מעשה באחד שקרא אותה,
ורבי אליעזר פעם עליו. אבל הוא לא ידע שהלכה לא
כמו רבי אליעזר. תפתח פרוש המשנה לתרמב"ם (מגילה
פרק ד' משנה י') ורבנו עובדיה מברטנורא (שם) ונפתחו
כך שאין הלכה כרבי אליעזר. ותפתח הרמב"ם (סדר
הפטרות) ותראה שכותב את ההפסדה הזאת. למה
הוא נענש [מבאר שם]? משום שעשה "להקעיס"

בהפסדת השבוע של פרשת שמות, יש נסח של הספרדים
ויש נסח של האשכנזים, ואנחנו קוראים לפי הנסח של
הרמב"ם, ויהי דבר ה' אלי אמרה, בן אדם הודע את
ירושלים את תועבתיה" (יחזקאל ט"ז א'-ב'). פעם חוקר
אחד דוקטור נחום סלויש פתב ספר על יהדות גרצא
וקרא לו "אי הפלא", ושם כתב: בגרצא מצאתי הלכות
שקדמו להלכה, שרשי ההלכה הקדומה, למשל הם
אומרים את ההפסדה "הודע את ירושלים", והרי המרוא